

Карпатські візії Володимира Санжарова

Фото Рудольфа ЛЕКАЛО ВА

Особистості

Ювілейна персональна виставка Заслуженого художника України Володимира Санжарова, яка була розгорнута восени минулого року у Виставковій залі Спілки художників, стала помітною подією в культурному житті Буковини. Мистецький хист відомого в Україні й одного з провідних митців краю протягом багатьох років викликає у глядачів незмінні симпатії, а серед колег – глибоку повагу до його високого професіоналізму. Він є митцем активної творчої долі й глибокої працездатності. Відвідувачі художніх всеукраїнських та зарубіжних виставок здавна обізнані з його вагомим мистецьким доробком, який засвідчують твори, що нині перебувають у збірках провідних музеїв України й Росії, приватних колекціях.

Народився Володимир Тимофійович Санжаров 1927 року в місті Острогському Воронезької області. По закінченні факультету монументального живопису Львівського державного інституту декоративно-прикладного мистецтва 1954 року приїхав у Чернівці. На Буковині живе і працює майже 50 років. Отже, знаковість ювілейної виставки зумовила її зміст і характер, а ретроспективність засвідчила не лише стабільність поступу митця, чие мистецтво не знало радикальних поворотів чи різких змін творчих манер. Масштабна експозиція, на якій були подані твори від 1960-х років до наших днів, виявила феномен творчої індивідуальності митця, що сповідує цінності гуманізму і сприйняття людини у єдності з природою.

Володимир Санжаров є тим художником, чий талант позначений рідкісним даром безпосередності вислову і бачення життя. Відтак тема краси, радше переживання краси, править за визначальну рису його творчості. Отже, потужним проявом характеру індивідуальності митця є саме емоційне начало. Показовою в цьому сенсі є одна з його ранніх живописних композицій "На мирних дорогах" (1965). З часу написання цієї картини минуло багато часу, проте принцип втілення плернерних вражень значною мірою визначає його творчий почерк і дотепер. У зрілих і виважених акварельних креслах митець стверджує естетику виявлення гармонії світу в непоказних буденних її проявах. Його акварельні серії стали результатом багаторічної роботи на Буковині та під час далеких мандрівок і дають відчуття характерної здатності митця створювати неповторні образи креслів та їх колорит.

Серед чарівної природи буковинського краю, у долинах та на лісних схилах Карпат зростає і митців талант художника. Під час роботи над етюдними митець вивчав неповторні ефекти освітлення, вихоплював миттєвості життя, аналізував властиву гірській місцевості сезонну кольорову феєрію. Спостерігав, дослухався, захоплювався, тамуючи подих, фіксував, як безцінний матеріал майбутніх пейзажних композицій. В експозиції вирізнялися узагальнені образи карпатської природи і конкретні місцеві мотиви ("Вігряки", 1996, "Тут буде ГЕС", 1968, "Свіжий день. Карпати", 1977, "Шурдинський перевал", 2000, "Зимове сонце", 2002). Панорамний кресвид "Осінь" (1983) напролюд влучно передає цілісний образ карпатського краю. На

відміну від цієї прозорої, висвітленої золотавою охрою композиції, "Осінь у горах" (1976) звучить у сполученні з синім та чорними глибокими тінями велично й суворо. Аркуші "Свіжий день" (1977) та "Базар у Вашківцях" (1990) – напролюд дзвінкі й мажорні у виразних зіставленнях синього та жовто-зеленого.

Карпатські візії Санжарова мають той важливий елемент оригінальності, який становить мистецьку сутність художника. Перебуваючи під враженням буковинських краєвидів, розумієш, що митець самотньо й тонко відчуває природу. Багатий душевний досвід набувався у постійній роботі на природі та під час численних поїздок у складі творчих груп республіками Середньої Азії (1968), Карелією (1969), Північною Росією (1970), Югославією (1972), Єсенінськими місцями (1975), Далеким Сходом, Алтаєм тощо. Гострота свіжих вражень, досвідченість місцевого ландшафту та архітектури, етнічні особливості повсякчас ставали новим рушієм творчої наснаги. Висока культура художньої мови митця сприяла створенню вартісних мистецьких циклів, в яких першоосновою змістовності та психологічного акцентування пейзажів є чітко опрацьована й продумана композиція. І тут Санжаров суттєву роль відводить виразності лінії виднокла, чітко вивіренним ритмам планів і перетинів глибини тривимірного простору ("Сопки. Далекій Схід", 1982, "Передгір'я Алтаю", 1980, "Байкальський прибіг", 1976"). Просторові співвідношення автор вибудовує на звучних нюансуваннях кольору та тонких тональних зіставленнях ("Вечір. Старий Самарканд", "Аксакали", "Сонячні тіні", 1968). Влучно акцентована домінанта та виразність силуетів – характерна особливість його архітектурних пейзажів ("Соловки. Кремль", 1969, "Вуличка. Хіва", 1968, "Ранок. Самарканд", 1968).

Жанровий діапазон Санжарова не вичерпується пейзажем. Художник активно працює й в натюрморті, але особливою увагою надає роботі над портретами. Він уміло й легко передає анатомічну точність та портретну подібність, переконливо схоплює характер. Його пильне око й душевна відкритість якнайкраще слугують створенню психологічних портретів та глибоких образних характеристик ("Микола Макарич", 1981, "Верховинець", 1984, "Шахтарі", 1975). В жіночих образах глядач не закине автору про поверхове замилування красою. Автор шанує інтелект своїх героїнь та потенціал душевних сил ("Люда", 1979, "Замріяна", 1974, "Портрет художниці").

Такі класичні жанри, як портрет і пейзаж, не випадково посідають важливе місце у творчості В. Санжарова. Адже однією з рис його характеру є провчання підпорядкованого інтересу до людей та життя. Суттєвою ознакою енергійної природи митця є також активна участь у творчому процесі на Буковині. З 1976 по 1981 рік він очолював правління Чернівецької обласної організації Спілки художників України, протягом тривалого часу був членом Всесоюзної комісії акварелістів, залишаючись цікавим полемістом та добрим порадиником при обговоренні художніх виставок. Тонкий склад його творчої натури проявляється у незмінній доброзичливості, інтелігентності та ерудованості.

Тетяна ДУГАЄВА.